

ПРОФЕСІЙНО-ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ОБРАЗОТВОРЧОГО ПРАВОСЛАВНОГО МИСТЕЦТВА В ДУХОВНОМУ РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядається професійно-освітній потенціал православного образотворчого мистецтва та подаються шляхи його використання в навчальних дисциплінах Державного стандарту з метою духовного розвитку майбутнього вчителя.

Ключові слова: образотворче православне мистецтво, духовний розвиток майбутнього вчителя, професійно-освітній потенціал образотворчого православного мистецтва.

Духовність учителя визначає характер кожного виду педагогічної діяльності як у навчальному, так і у виховному процесах. Оскільки якість реалізації всіх компонентів навчального процесу, характер професійного педагогічного спілкування визначаються рівнем духовного розвитку вчителя, то духовність стає його провідною професійною характеристикою.

Значний вплив на духовний розвиток майбутнього вчителя справляє мистецтво. Професійно-освітній потенціал здобутків образотворчого православного мистецтва як унікальної складової світового мистецтва зумовлює актуальність проблеми збереження історичної спадкоємності, примноження духовних надбань та їх використання в сучасній освіті.

Тема статті пов'язана з планом НДР Кримського економічного інституту ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»: «Інноватика психолого-педагогічних основ розвитку внутрішнього світу особистості студента» (державний реєстраційний номер 0110U002995).

Проблема духовного розвитку особистості засобами мистецтва набула ґрунтовного відображення у низці теоретико-методичних праць (В. Гриньова, Л. Губерський, І. Зязюн, І. Ільїн, Л. Масол, О. Олексюк, Е. Помиткін, С. Пролєєв, Л. Сурова та ін.). Аналіз їх напрацювань засвідчує, що, незважаючи на значний інтерес науковців різних галузей знань до питань духовності,

проблема духовного розвитку майбутнього вчителя засобами здобутків образотворчого православного мистецтва розроблена недостатньо.

Мета статті полягає у виявленні професійно-освітнього потенціалу образотворчого православного мистецтва та залученні його до духовного розвитку майбутнього вчителя.

Духовний розвиток майбутнього вчителя засобами образотворчого православного мистецтва здійснюється в процесі загальної професійної підготовки. Опановуючи знання, вміння, навички, студенти ознайомлюються з окремими аспектами духовних надбань образотворчої православної спадщини за навчальними дисциплінами.

Проаналізуємо роль і місце образотворчого православного мистецтва в змісті навчальних дисциплін Державного стандарту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва зі спеціальності 6.020205 – «Мистецтво. Образотворче мистецтво» протягом I-V курсів (за циклами дисциплін: гуманітарний, природничо-науковий та професійно-орієнтований).

Аналіз засвідчує його часткове включення в дисциплінах гуманітарного циклу («Філософія», «Історія України», «Культурологія», «Релігієзнавство», «Етика і естетика»). Так, при вивченні філософії студенти знайомляться з поняттям «філософії серця» у процесі осмислення філософської спадщини видатних українських мислителів Г.Сковороди та П.Юркевича. На заняттях з «Історії України» студенти залучаються до скарбниці національної історичної пам'яті через письмові джерела, літописи, агіографічну літературу, де втілений моральний ідеал русичів.

На заняттях з «Культурології» майбутні фахівці опановують культурологічний простір та естетичний вимір здобутків православного мистецтва, ознайомлюючись з самотньою архітектурою храмів, іконописом, фресками, мозаїками. При вивченні «Релігієзнавства» ознайомлюються з основами теоретико-концептуальних знань, зокрема з православною концепцією особистості, ієрархічною будовою людини (дух-душа-тіло), догматом Трійці та ін. При вивченні дисципліни «Етика і естетика» здійснюється ознайомлення з етичним, естетичним та духовним вимірами мистецьких здобутків.

Аналіз дає підстави констатувати про відсутність включення здобутків православного образотворчого мистецтва в дисципліни

природничо-наукового циклу («Основи соціоекології», «Безпека життєдіяльності», «Екологія», «Вікова фізіологія і валеологія»).

Найчастіше ці здобутки включені в професійно-орієнтований цикл дисциплін («Педагогіка», «Психологія», «Історія української культури», «Етнокультурологія», «Етнопсихологія», «Історія світової культури», «Історія художньої культури», «Історія світового та вітчизняного образотворчого мистецтва», «Основи мистецтвознавства», «Методика образотворчого мистецтва», «Кольорознавство», «Перспектива», «Психологія творчості»).

На заняттях із «Педагогіки» відбувається ознайомлення з православними традиціями в освіті. Так, у поширенні освіти Київської Русі велике значення мали храми і монастирі – Софія Київська, Спас Чернігівський, Києво-Печерський і Видубицький монастирі, які були осередками освіти, бібліотеками, центрами створення мистецьких цінностей [3, с. 24].

На заняттях з «Історії української культури» здійснюється ознайомлення з основами православного світогляду через неперевірені зразки українського храмового мистецтва. Під час вивчення «Етнокультурології» через здобутки мистецтва студенти з'ясовують місце етносу в розвитку духовної національної культури. При вивченні «Етнопсихології» майбутні вчителі знайомляться з психологією етносу, розвитком національної свідомості, на ґрунті яких були напрацьовані кращі риси характеру нашого народу (доброта, м'якість, терпимість, доброзичливість, жертівність) та духовно-моральні цінності, які відтворює православне образотворче мистецтво.

У дисципліні «Історія світової культури» простежується ознайомлення з основами православного світогляду, релігійних цінностей, християнської концепції особистості та світобудови. При вивченні «Історії художньої культури» студенти засвоюють через іконопис поняття «художній образ», що відтворює художніми засобами розуміння цілісності світу та місця людини в ньому. На заняттях з «Історії світового та вітчизняного образотворчого мистецтва» використання іконопису та храмової архітектури як особливих видів мистецтва надає можливість познайомитися з їх символічною художньою мовою, пов'язаною з естетичним та духовними вимірами, національними традиціями, зрозуміти який ідеал людини подається в образотворчими засобами іконопису [4, с. 104].

У процесі вивчення дисципліни «Основи мистецтвознавства» відбувається ознайомлення студентів з естетично-образною мовою мистецтва, що розвиває образне мислення. На заняттях з методики образотворчого мистецтва у студентів формуються вміння аналізувати художні прийоми (емоційно-психологічні, колористично-світлові, композиційно-просторові) здобутків образотворчого мистецтва.

При викладанні дисциплін «Психологія творчості», «Кольорознавство», «Перспектива» складова образотворчої православної спадщини не використовується.

Проведений аналіз засвідчує, що з метою духовного розвитку майбутнього вчителя здобутки образотворчого православного мистецтва частково включаються в зміст професійної підготовки майбутнього вчителя з I по V курс. Проте навіть фрагментарні їх включення переконують у наявності професійно-освітнього потенціалу, який може суттєво доповнити та поглибити шляхи духовного розвитку особистості майбутнього вчителя.

Нами розроблено концептуальну модель поетапного духовного розвитку майбутнього вчителя засобами образотворчого православного мистецтва. Процесуально-технологічний концепт моделі має три етапи: пропедевтичний, аксіологічний, духовно-праксеологічний. Пропедевтичний – формування готовності майбутнього вчителя до духовного розвитку та теоретичних уявлень про шляхи духовного розвитку. Аксіологічний – поповнення знань тезаурусу з теоретико-концептуальних, мистецько-естетичних і психолого-педагогічних основ духовного розвитку. Духовно-праксеологічний – узагальнення та систематизація теоретичних знань, формування практичних умінь діалогічного спілкування з творами образотворчого православного мистецтва та здатності перенесення їх у професійну діяльність [5, с. 10-16].

Завдання кожного етапу реалізуються через педагогічну топоніміку цілей навчальних дисциплін Державного стандарту зі спеціальності 6.020205 – «Мистецтво. Образотворче мистецтво». Дисципліни Державного стандарту згруповано за трьома етапами розробленої концептуальної моделі: *пропедевтичним*, («Філософія», «Історія України», «Культурологія», «Релігієзнавство», «Етика і естетика», I-II курси навчання); *аксіологічним* («Педагогіка», «Психологія», «Історія української

культури», «Етнокультурологія», «Етнопсихологія», «Історія світової культури», «Історія художньої культури», «Історія світового та вітчизняного образотворчого мистецтва», «Основи мистецтвознавства», II-IV курси навчання); *духовно-праксеологічним* («Методика образотворчого мистецтва», «Кольорознавство», «Перспектива», «Психологія творчості», V курс навчання). Педагогічна топоніміка цілей навчальних дисциплін Державного стандарту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва наведена в таблиці 1.

Завдання першої групи дисциплін, що відповідають першому етапу розробленої концептуальної моделі (*пропедевтичному*) реалізується через збагачення змісту дисциплін теоретично-концептуальними основами духовного розвитку, залучення до яких сприяє усвідомленню духовних основ життя, вмінню осмислювати його цінність і спрямованість; виявленню духовних потреб і запитів; актуалізацію бажання до духовного розвитку. Наведемо приклади залучення мистецьких здобутків образотворчого православного мистецтва до змісту вищеназваних дисциплін («Філософія», «Історія України», «Культурологія», «Релігієзнавство», «Етика і естетика»).

У процесі вивчення «Філософії» відбувається збагачення філософських шляхів пізнання матерії та свідомості; світу явищ і причин, світу речей та ідей, феноменів і ноуменів, світу видимого й невидимого як підґрунтя для усвідомлення духовних основ життя, мотивація до духовного розвитку. Так, слово «ікона» грецькою мовою має два значення: «зображення» і мислений образ», тобто «ікона» синтезує і матеріальне зображення (матерію), і духовне (мислений образ) у їх нерозривному взаємозв'язку. Введення такого ілюстративного матеріалу з іконопису, як: «філософії в фарбах», «філософії серця», «філософії духу», «філософії імені» – сприяє формуванню цілісного світогляду, розширює їх семантичне поле, сприяє збагненню духовних взаємозв'язків у явищах навколишньої світу.

Впровадження мистецьких здобутків доповнює дисципліну «Історія України» невербальними джерелами історичної інформації; збереженням спадкоємності духовних національних цінностей, відродженням національного ідеалу як підґрунтя для виявлення духовних потреб і запитів. Таке залучення сприяє

вирішенню проблеми збереження у свідомості народу своєї власної історії, що є одним із важливих завдань ХХІ ст.

Основний аспект включення мистецьких творів православної спадщини при вивченні дисципліни «*Культурологія*» полягає в поглибленні культурологічних знань та його онтологічному спрямуванні на духовний розвиток майбутнього вчителя. Так, залучення ілюстративного матеріалу з православного храмового зодчества при вивченні теми «Давньоруська культура» засвідчує ієрархічний принцип світобудови та людини як доміанти духовно-впорядкованого світогляду, що наочно втілена в довершених архітектурних формах і досконалих пропорціях храмового простору. Відбувається доповнення і збагачення культурологічних знань невербальними мистецьким засобами, напрацьовуються вміння компаративного аналізу здобутків образотворчого мистецтва.

При вивченні «*Релігієзнавства*» залучення ілюстративного матеріалу збагачує знання студентів образним розумінням основ християнського вчення («ікона – книга для неграмотних»); спрощує розуміння текстів Біблії; робить більш доступним осмислення догматичних розбіжностей західного і східного християнства; служить образним доповненням положень християнської етики, виховує толерантність до всіх конфесій. Залучення мистецтва збагачує і розширює можливості сприйняття студентів у збагненні релігійних основ, їх розбіжностей та закономірностей розвитку.

Використання здобутків образотворчого православного мистецтва в курсі «*Етика та естетика*» сприяє актуалізації усвідомлення етично-естетичного виміру образотворчого православного мистецтва; художній ілюстрації образного втілення провідних категорій *етики* (добра і зла) та *естетики* (образне – безобразне, низьке – піднесене, прекрасне – потворне) як підґрунтя для естетичного і духовного розвитку майбутнього вчителя. Зокрема іконопис відображає «золоте правило» євангельської моральності. В Євангелії від Матвія (Мт. 7:12) сказано: «У всьому, як ви хочете, щоб вчиняли з вами, так вчиняйте і з ними».

Таким чином, на першому етапі концептуальної моделі (пропедевтичному) у процесі вивчення гуманітарних дисципліни здійснюється формування готовності майбутнього вчителя до духовного розвитку та розвиток його теоретичних уявлень про

шляхи духовного розвитку засобами образотворчого православного мистецтва.

Завдання другої групи дисциплін, що відповідають наступному етапу розробленої концептуальної моделі (*аксіологічному*), реалізується через теоретичне усвідомлення майбутнім учителем шляхів духовного розвитку. Воно здійснюється через набуття студентами знань про професійно-освітній потенціал здобутків образотворчого православного мистецтва, його образотворчі прийоми та мистецьку аксіологію, а також отриманих вмінь проводити естетичний та духовний «вимір» мистецьких здобутків з метою використання їх в духовному розвитку.

На другому етапі концептуальної моделі об'єднуються такі дисципліни: «Педагогіка», «Психологія», «Історія української культури», «Етнокультурологія», «Етнопсихологія», «Історія світової культури», «Історія художньої культури», «Історія світового та вітчизняного образотворчого мистецтва», «Основи мистецтвознавства».

При введенні здобутків образотворчого православного мистецтва у зміст дисципліни «*Педагогіка*» відбувається суттєве поглиблення та інтеграція науково-педагогічних надбань з православною традицією духовного розвитку майбутнього вчителя; ієрархізація духовно-моральних цінностей внутрішнього світу студента та його педагогічних цінностей як майбутнього фахівця; формування ідеалу духовної особистості та поняття «учительство як служіння». Зокрема через залучення житійних ікон як скарбниці тисячолітньої духовної культури, в якій акумулюється українська духовна культура, студентам пропонується художнє сприйняття набуття духовного досвіду (ікони князів Володимира, Бориса, Гліба, княгині Ольги). За умов використання мистецьких здобутків здійснюється включення у зміст дисципліни православної концепції особистості як «художньої антропології» [1, с. 321].

У процесі вивчення дисципліни «*Психологія*» через здобутки православного мистецтва здійснюється доповнення змісту дисципліни знанням онтологічних вимірів внутрішнього світу майбутнього вчителя з метою ілюстрації художнього зображення впорядкованих розуму, емоцій, волі особистості. Акцентується увага на розвитку «розумної волі» засобами іконопису, що передається через світлоносність (віддалення від зла) [1, с. 323].

У процесі використання здобутків образотворчої православної спадщини у змісті дисципліни *«Історія української культури»* відбувається збагачення її духовного змісту через аксіологію іконопису, яка є підґрунтям для розвитку вмінь осмислювати цінність і спрямованість життя. Поглиблюється розуміння питань «практичного християнства», «духовної культури», тобто напрацювання шляхів онтологічного залучення до аксіології православного мистецтва, що сприяє духовному розвитку майбутнього вчителя.

Використання мистецьких надбань при вивченні дисципліни *«Етнокультурологія»* сприяє розширенню знань про збереження національної ідентичності; поглиблює розуміння етнічних моральних цінностей національної культури та їх інтеріоризації майбутнім вчителем як основи для побудови ієрархії педагогічних цінностей. Залучення мистецьких здобутків у зміст дисципліни *«Етнопсихологія»* сприяє розширенню знань етнічного «коду» національної психології, формуванню вміння «дивитися на світ душею»; пан-естетизму; «кордоцентризму», що стає теоретичним підґрунтям для духовного розвитку майбутнього вчителя. Доцільно підкреслити, що іконопис розширює знання з основ духовної єдності нації, яка здійснюється в просторі та часі. Крім того, він навчає аксіологічному ставленню до природи, що є сутнісною рисою української етнонаціональної ментальності [2, с. 21]. Студентами засвоюються самобутнє світорозуміння свого народу, його духовний архетип, збереження спадкоємності традицій як гарантії залучення до духовних і етнічних основ життя народу незалежно від місця і країни проживання.

Використання здобутків образотворчого православного мистецтва у процесі вивчення *«Історії світової культури»* збагачує знанням з інтеграції духовних цінностей світового й православного мистецтва, розвиває в студентів усвідомлення цілісності сприйняття процесу духовного розвитку мистецькими засобами. Застосування мистецьких здобутків у змісті дисципліни *«Історія художньої культури»* сприяє доповненню знань онтологічного розуміння понять: «художній образ», «художня краса», «художня картина світу», «художня концепція людини», «художня аксіологія», «художній смак». Залучення ілюстративного матеріалу з іконопису дає можливість студентам зрозуміти православну «художню

концепцію людини» як образ духовно довершеної особистості – «прикраси світу», навіть «прикраси краси» [1, с. 321].

Використання мистецьких надбань при вивченні дисципліни «Історія світового та вітчизняного образотворчого мистецтва» виявляє їх професійно-освітній потенціал в духовному розвитку майбутнього вчителя. Студенти навчаються методиці компаративного аналізу світського, католицького і православного образотворчого мистецтва. Пояснюються відмінності між картиною та іконою. Картина – це засіб спілкування з автором, його ідеями та світоглядом. Світогляд митця залежить від багатьох причин: історичної ситуації, політичної системи, типу і характеру особистості художника, образу його життя, чого немає в іконі. Ікона – це одкровення, висловлене мовою ліній і фарб, це засіб спілкування з духовним світом, який не підвладний часу.

У процесі засвоєння матеріалу дисципліни «Основи мистецтвознавства» поглиблюються знання студентів з засвоєння образотворчих прийомів: емоційно-психологічних, колористично-світлових, композиційно-просторових, іконічно-часових. Вони стають як художньо-естетичними, так і духовно-моральними засобами розвитку майбутнього вчителя.

Таким чином, на другому етапі концептуальної моделі (аксіологічному) у процесі вивчення вищевказаних дисципліни здійснюється поповнення знань тезаурусу з теоретико-концептуальних, мистецько-естетичних і психолого-педагогічних основ духовного розвитку.

Завдання третьої групи дисциплін, що відповідають третьому етапу розробленої концептуальної моделі (духовно-праксеологічному), реалізується через напрацювання майбутнім вчителем здатності до співпереживання, переживання власної духовної недосконалості в процесі діалогічного спілкування з іконописом; вміння впорядкувати свій внутрішній світ; набуті духовного досвіду та здатності перенести його на професійну діяльність.

Дисципліни, що згруповані за третім етапом концептуальної моделі, об'єднують предмети професійно-орієнтованого циклу («Методика образотворчого мистецтва», «Кольорознавство», «Перспектива», «Психологія творчості».).

Використання здобутків образотворчого православного мистецтва у процесі засвоєння дисципліни «Методика

образотворчого мистецтва» сприяє розвитку в студентів умінь узагальнювати та систематизувати здобуті теоретичні знання та залучати їх до поглибленої методики символічного читання творів образотворчого православного мистецтва як засобу духовного розвитку; напрацюванню діалогічного спілкування з образотворчим православним мистецтвом через збагнення світоглядно-педагогічних характеристик мистецтва; набуттю практичного духовного досвіду та здатності перенести його в професійну діяльність. Наприклад, методика «читання» античного храмового зодчества, православної та готичної архітектури, Вавілонської вежі, Ноевого ковчегу, фрески та іконопису.

При вивченні дисципліни «Кольорознавство» уможлиблюється здійснення систематизації знань з колористики: зв'язку психолого-педагогічного і духовного виміру мистецьких здобутків (ікона – «філософія у фарбах»). Вивчення колористичних особливостей збагачує знання студентів з психологічних аспектів впливу колориту на емоційні стани радості чи смутку, спокою чи збудження, втілення духовного підйому.

Використання образотворчого православного мистецтва при вивченні дисципліни «Перспектива» збагачує вміння студентів узагальнити знання з композиційно-просторових прийомів іконопису (зворотна перспектива); збагненням художніх можливостей духовно-онтологічного введення в аксіологію духовного простору та усвідомлення себе в її вимірах. Специфіка композиційних засобів іконопису здатна художніми засобами «ввести» майбутнього вчителя в духовне поле ікони. Відбувається його залучення до духовного світу та введення в онтологічний вимір твору мистецтва.

При вивченні дисципліни «Психологія творчості» залучення мистецьких здобутків сприяє систематизації та узагальненню знань студентів з психологічно-духовних вимірів творчості та відповідальності митця за духовний зміст свого творіння та його вплив на психологію людини (поняття про світ рукотворний і нерукотворний). Підкреслюється, що в житті прекрасне й спотворене переплітаються й від художника залежить, які цінності обере споглядальник, що переможе в його серці: добро чи зло. В іконописі простежується християнське розуміння творчості, підкреслюється мистецькими засобами, що мета творчості – це

створення духовних цінностей, які здатні вдосконалити особистість.

Таблиця 1.

**Педагогічна топоніміка цілей навчальних дисциплін
Державного стандарту професійної підготовки майбутніх
учителів образотворчого мистецтва**

Етапи духовного розвитку майбутнього вчителя засобами образотворчого православного мистецтва		
ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ	АКСІОЛОГІЧНИЙ	ДУХОВНО-ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ
Завдання: формування готовності майбутнього вчителя до духовного розвитку; теоретичні знання про шляхи духовного розвитку.	Завдання: поповнення знань тезаурусу з теоретико-концептуальних, мистецько-естетичних і психолого-педагогічних основ духовного розвитку.	Завдання: узагальнення та систематизація теоретичних знань; формування практичних вмінь духовно-онтологічного спілкування з ОПС; набуття практичного духовного досвіду; здатність перенесення його в професійну діяльність.
Філософія – збагачення філософських шляхів пізнання матерії та свідомості; світу явищ і причин, світу речей та ідей, феноменів і ноуменів, світу видимого й невидимого як підґрунтя для усвідомлення духовних основ життя, мотивація до духовного розвитку.	Педагогіка – поглиблення та інтеграція з науково-педагогічних напрацювань за православною традицією духовного розвитку; ієрархізація духовно-моральних цінностей; формування ідеалу духовної особистості та поняття «учительство як служіння». Психологія – доповнення змісту дисципліни онтологічними вимірами внутрішнього світу майбутнього вчителя засобами ОПС.	

<p>Історія України – доповнення невербальними джерелами православного мистецтва історичної інформації; збереження, спадкоємності духовних національних цінностей, зокрема православної традиції, відродження національного ідеалу як підґрунтя для виявлення духовних потреб і запитів.</p> <p>Культурологія – поглиблення культурологічних знань та їх онтологічне спрямування на духовний розвиток художніми засобами.</p>	<p>Історія української культури – збагачення духовного змісту дисципліни через аксіологію іконопису, як підґрунтя для розвитку вмінь осмислювати цінність і спрямованість життя.</p> <p>Етнокультурологія – збереження національної ідентичності; поглиблення знань з етнічних моральних цінностей національної культури та їхня інтеріоризація майбутнім вчителем як основи для побудови ієрархії педагогічних цінностей.</p> <p>Етнопсихологія – розширення знань етнічного «коду» національної психології: вміння «дивитися на світ душею», пан-естетизм, «кордоцентризм» як підґрунтя для духовного розвитку майбутнього вчителя.</p>	
--	--	--

Таким чином, з'ясовано, що в переважній більшості дисциплін Державного стандарту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва імпліцитно присутні включення образотворчого православного мистецтва. Найбільшою мірою вони представлені у змісті дисциплін професійно-орієнтованого та гуманітарного циклів, а у природничо-науковому циклі предметів відсутні. Проте навіть фрагментарне їхнє включення переконують у наявності в них професійно-освітнього потенціалу з метою духовного розвитку майбутнього вчителя.

Залучення здобутків образотворчого православного мистецтва духовно збагачує як теорію, так і практику духовного розвитку майбутнього вчителя засобами мистецтва. Зокрема предметний зміст дисциплін доповнюється ієрархією педагогічних цінностей; поняттям «учительство як служіння»; відбувається розширення знань духовного архетипу свого народу та його самобутнього світорозуміння, усвідомлення необхідності його збереження й спадкоємності, збагнення християнської концепції особистості.

Крім того, здійснюється онтологічне залучення до художньої православної антропології як практичної основи духовного розвитку майбутнього вчителя в його фаховій підготовці, що дає змогу узагальнити й систематизувати здобуті студентами теоретичні знання, залучити їх до оволодіння навичками діалогічного спілкування з образотворчим православним мистецтвом, набути практичного духовного досвіду та перенести його у професійну діяльність.

Література:

1. *Богословие образа*. Икона и иконописцы: антология. – М.: Паломник, 2002. – 464 с.
2. *Ващенко Г.* Виховний ідеал / Г. Ващенко. – Полтава: Полтав. вісн., 1994. – 191 с.
3. *Златоструй*. Древняя Русь X-XIII вв. / [ред. А.Г. Кузьмина, А. Ю. Карпова]. – М.: Мол. гвардия, 1990. – 302 с.
4. *Лєпахін В.* Икона та іконічність / В. Лєпахін. – Львів: Свічадо, 2001. – 288 с.
5. *Рашковська В.І.* Концептуальна модель поетапного духовного розвитку майбутнього вчителя засобами образотворчого православного мистецтва // Імідж сучасного педагога. – 2011. – №8. – С. 10-16.

Валентина Рашковская

ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ПРАВОСЛАВНОГО ИСКУССТВА В ДУХОВНОМ РАЗВИТИИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ

В статье рассматривается профессионально-образовательный потенциал православного изобразительного искусства, предлагаются пути его использования в учебных дисциплинах Государственного стандарта с целью духовного развития будущего учителя.

Ключевые слова: изобразительное православное искусство, духовное развитие будущего учителя, профессионально-образовательный потенциал изобразительного православного искусства.

Valentina Rashkovska

PROFESSIONAL-EDUCATIONAL POTENTIAL OF FINE ORTHODOX ART IN SPIRITUAL DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHER

In the article professional and educational potential of orthodox fine art is examined. The paths of its use in educational disciplines of the State standard with the target of spiritual development of future teacher are given.

Key words: fine orthodox art, spiritual development of future teacher, professional-educational potential of fine orthodox art.